

2'arin

Nr. 59 – Leygardagur 23. mars 1996

EYÐUN KLAKKSTEIN
KALMAR LINDENSKOV

Í hesum døgum vitjar amerikanski indianarin Grace Growing Medicine Eagle í Føroyum. Hóskvøldið luttók hon á einari fleirmentanar konsert í Læraraskúlahøllini. Mongunin eftir hitti Sosialurin hana.

– Eg eri stórliga hugtikin av Føroyum. Eg havi ferðast víða í heiminum, men einki stað í verðini er sum Føroyar. Her er heilt unikt. Fólkið er ómetaliga vinarligt, her er sera vakurt, og so merkir tú ikki nakað til vitloysi, sum valdar í heiminum. Eg havi longu avgjørt, at eg komi aftur hendan vegin, um eg eri verði boðin, sigur Grace.

Og just tað, at hon ikki fer nakrastaðni uttan at hon verður boðin, leggur hon stóran dent á. Men hóast hetta hevur ferðast runt í stórum parti av heiminum við sínum greiða og einfalda boðskapi um frið í heiminum.

– Heimurin er merktur av vitloysi. Í Norðurlandi drepa protestantar katolikkar og øvugt, í Bosnia er ein annar sorgarleikur, og tað

nýggjasta er, at Kina hittir USA. Ørskapurin er allastaðni.

– Ti er friðarboðskapurin týðningarmiklari nú enn nakrantíð. Vit hava bert eina jørð, og vit eiga øll at liva á hesi jørð í samleika og friði.

– Allir teir stóru profetarnir, sum framvegis eru teir stóru leiðararnir hjá fólkunum, boða allir næstrakleika og frið, men tá fólk uttan mun til hetta halda fram við at drepa hvønn annan, má tað vera tí, at tey ikki eru andalig.

Religiún er bert ein onnur skipan

Grace visur á, at religiún og andaligheit ofta verða samantvinna. Hesi hava als einki við hvørt annað at gera.

– Faktiskt haldi eg, at ofta eru tey fólkin, sum hava valt sær eina ávísa religiún, líka lítið andalig sum onnur. Og tað sæst eisini í Norðurlandi, har fólk, sum øll hava Jesus, sum tann stóra leiðaran, drepa hvønn annan. Vit hava politiskar, figgjargarliga og aðrar skipanir, og religiún er bert ein av hesum skipanum.

– Eg komi við boðskapinum, at hvør einstakur má

Grace Growing Medicine Eagle við sínum persónliga skjoldri

Fordómar eru orsøkin til vitloysi í heiminum

Amerikanski indianarin Grace Growing Medicine Eagle er komin til Føroyar við einum greiðum og einføldum boðskapi. Hon vil hava frið í heiminum, og tað fáa vit bert um vit sleppa fordómunum móti hvørjum øðrum og fylgja boðskapinum hjá teimum stóru profetunum

gera upp við seg sjálvan, tí tað er hvørt einstakt menniskja sum má broyta teg, um heimurin skal broytast, og vit skulu steðga vitloysinum og ørskapinum.

– Vit skulu fylgja boðskapinum hjá teimum stóru profetunum í verki.

Grace heldur, at fordómar eru orsøkin til vitloysi í heiminum.

– Fólk eru full av fordóm-

um, og tað havi eg eisini upplivað hesar dagarnar eg havi verið í Føroyum. Fólk lukka fullkomiliga av fyri veruleikanum, tá tey fyrst hava fingið sínar fordómar, og hetta er høvuðsorsøkin til vitloysi í heiminum. Tað byrjar sum fordómar og endar við kríggi og drápi, sigur hon.

– Fólk mugu læra betur at skilja hvønn annan og

sleppa fordómunum móti hvørjum øðrum. Vit skulu ikki noyðast við tað sum vit hoyra, men skulu royna at læra nakað veruligt um hvønn annan, og fáa samantvinna tær ymisk mentanir.

Og just at samantvinna ymiskar mentanir var eitt av aðalmálunum við konsertini, sum var í Læraraskúlahøllini hóskvøldið.

Har luttóku fólk frá ymiskum mentanum, m.a. Grace, og í gjárkvøldið var eitt tiltak umborð á Høganesi í Runavík, sum hevði sama endamálið.

Har var eisini heilt ítøkiliga roynt at samantvinna føroyska mentan og hana hjá indianunum, tí Grace Growing Medicine Eagle framfórði sín sang saman við føroyskum sangi.

Frælsi til gott og ilt

SJÚRÐUR SKAALÉ

Eitt mál, sum hevur verið merkiliga lítið viðgjørt í útvarpi og sjónvarpi farnu vikuna, er málið um nýggju sjónvarpslógina, sum er lögð fram.

Tað er eitt sindur spell, tí hetta er ein sera týðningarmikil lóg, og ein lóg, sum nemur við nøkur grundleggjandi politisk prinsipp. So mikið meira álvarsamt er tað, at Sámál Petur í Grund hevur gjørt ein vána fyrireikingarbeiði, áðrenn hann skrivaði lógaruppskotið.

Og tó! Sjónvarpsstjórin hevur í bløðunum havt nakrar viðmerkingar til tað kjak, sum framløgan av hesum uppskoti hevur havt við sær.

Viðvíkjandi einkarrættinum, so sigur hann seg avgjørt ikki vera nakran heitan talsmann fyri hesum. Men hann vildi ynskja at fólk skiltu, at »tað er neyðugt at bera so í bandi, at í minsta lagi ein føroysk sjónvarpsráð hevur somikið sømilig kor - figgjargarliga og á annan hátt - at hon

fær givið føroyingum eitt hampuligt tilbøð millum øll tey útlendsku.

Hann minnir eisini á signalini frá teimum hundræðtals ráðunum, »sum ongan annan programpolitikk hava uttan tann, sum tænar teimum bólgandi pengaposunum«.

Og tað er púra rætt. Hetta er ein stóru vand. Tað er avgjørt neyðugt, at vit hava tveir sterkar, almennar elektroniskar fjølmiðlar við einum miðvísnum programpolitikki. Einum politikki, sum fjálgar um føroyska mentan og samleika.

Og tað hava vit í dag. Tey flestu munnu halda, at eitt dygdararbeiði verður gjørt á báðum miðlum. Tað eru fá sum vilja hava monopolið avtikið tí tey eru ónøgd við tað, teir almennu miðlarnir senda.

Men hetta fer ongan veg, fyri tað um monopolið verður slept! At geva sendiloyvi frítt merkir ikki, at teir almennu miðlarnir gerast veikari ella verri.

Hinvegin er lítið at ivast í, at varð sendiloyvi givið frítt, so hevði tað samlaða útbøðið av føroyskum sendingum blivið størri. Og - sum sjónvarpsstjórin eisini einaferð segði - tá talan er um føroyskar sendingar, kann kvantitetur eisini merkja kvalitetur.

At geva sendiloyvi írætt snýr seg um at loysa nakrar kreftir í samfelagnum, sum í dag liggja niðurbundnar av

eini avloðaðari skipan. Óttin fyri at almennu miðlarnir fara at versna um fleiri sendarar koma, er ógrundaður.

Eitt annað sum fær fólk at ivast í um tað er rætt at avtaka monopolið, er óttin fyri, hvat eitt frítt sendiloyvi fer at verða brúkt til.

Summi óttast ov nógv lættisoppilfar.

Summi óttast teir fundamentalistisku, religiøsu fanatikararnar, sum vit vita liggja á lopið eftir at sleppa at senda.

Og summi óttast okkurt heilt triðja.

Soleiðis er frælsið nú einaferð. Tað kann brúkast til bæði gott og ilt. Men tað er grundleggjandi skeiðt av myndugleikum at skerja tað av ótta fyri, hvat bogarnir fara at brúka tað til.

Tí fer Sámál Petur skeivur, tá hann vil tvíhalda um monopolið.

Men frælsi merkir eisini trúarfrælsi. Og tí er tað rætt av Sámál Peturi at broyta ásetingina um, at sendingarnar skulu fjálga um »mentan, átrúnað og siðalæru« til »tíðindaflutning, upplýsing, undirhald og mentan«.

Kirkjur og samkomur hava stóra undirtøku í Føroyum. Tí skulu tær eisini hava nógvu atgongd til almennu miðlarnar. Men í einum frælsnum landi kunnu vit ikki við lóg áleggja miðlunum sjálvum at fjálga um nakra ávísa læru.